

Izaja vsak četrtek  
in velja s poštnino  
vred in v Mariboru  
s pošiljanjem na dom  
za celo leto K 4.—  
za pol leta „ 2.—  
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja  
upravnistvu v tiskarni  
av. Cirila, koroške  
ulice št. 5. List se  
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-  
kovnega društva do-  
bivajo list brez po-  
sebne naročnine.

# SLOVENSKI

# GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posebni listi dob-  
se v tiskarni in pri  
gospodu Novak-u na  
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-  
čajo, neplačani listi  
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje  
od navadne vrstice,  
če se natisne enkrat,  
po 15 h, dvakrat 25 h,  
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo  
do srede opoldne.

Štev. 50.

V Mariboru, dne 10. decembra 1903.

Tečaj XXXVII.

## Učite se nemški!

Ljudska šola ima namen, dati učencem ono splošno izobrazbo, ki je v sedanjí človeški družbi neobhodno potrebna, in na podlagi katere lahko nadaljujejo svojemu izbranemu si stanu nadaljno potrebno strokovno izobrazbo. To je pravi namen ljudske šole, ne pa, kakor nekateri nemškutarski zaslepljenci mislijo, da se v njej učijo otroci edino le nemški jezik. Ljudska šola je šola za življenje, ne pa šola za nemščino. Slovenski otroci, ki pohajajo nemške ljudske šole, zastajajo v duševni rasti, dočim Nemci napredujejo. In vsled tega so pozneje v življenju Nemci gospodarji, Slovenci pa njih hlapci in viničarji. Poglejte v okolice naših mest, kjer so ustanovljene nemške šole, če tamkaj niso bogati posestniki Nemci, a naši Slovenci so jim dninarji, viničarji in hlapci! To je blagoslov, ki jim ga prinaša nemška ljudska šola! V vseh krajih okoli naših mest pa, kjer je šola slovenska, so se ohranili slovenski kmetje na svojih posestvih!

Nekateri ljudje slepijo naše ljudstvo ter mu pravijo: »Če hočeš kaj prodati, moraš znati nemški, sicer Nemec ne bo prišel k tebi.« To so slepilne besede. Nemci pač niso tako neumni, da bi kupovali od nas zaradi znanja nemščine, ampak oni kupujejo radi dobro in v veliki množini se nahajajoče blago. Dobrega blaga in v veliki meri pa si ne pridelaš z nemščino, ampak s strokovno znanostjo!

»Pa službe ne moremo dobiti, ako ne znamo nemški!« tako jadikujejo drugi. Tudi

prazne besede! Če dekla ali hlapec znata pet jezikov, a nista dobra in poštena delavca, jih tudi Nemec ne bo maral.

Sicer pa se med Nemci ravno sedaj agitira, da naj Nemci ne sprejemajo več slovenskih delavcev in služabnikov, ampak samo nemške. »Marburgerca« ima v številki od zadnjega torka poseben članek, v katerem hujska proti tem, da bi Nemci jemali Slovane v službo in delo. Na Nemškem kroži sedaj knjižica »Hada nadloga« (t. j. slovanski delavec), v kateri se piše v istem smislu, kakor »Marburgerca«. In da iz Nemškega vsako leto trumoma izganjajo slovanske delavce vsled samega narodnega sovraštva, je znana stvar!

Učite se nemški! tako vam kličejo nemškutarski lizuni. Da, le učite se nemški, ako hočete v bodočnosti gladovati, le učite se nemški, ako hočete v boju za vsakdanji kruh nasprotnikom podleči in postati njih hlapci in sužnji. Učite se nemški, ako hočete biti tudi nadalje le podlaga tujčevi peti!

Našega razumnistva sveta naloga pa bi bila, delavskemu in služabniškemu vprašanju posvetiti več pozornosti in skrbi. Moči, katerih domovina ne potrebuje, treba bi bilo napotiti proti slovanskemu jugu in jim tam poiskati polja za delovanje. Na jugu bi naši slovanski delavci in služabniki vsled svoje večje izobraženosti imeli ugodna tla in prepogosto bi se povspenjali med neodvisne gospodarje in podjetnike. Slovanski jug, ne pa nemške pokrajine, bi naj bil cilj slovenskega izselitvenega toka!

## Nemškutarska slovenščina.

»Pravični« minister Körber je nedavno v državnem zboru širokoustno trdil, da se po Spod. Štajerskem in Kranjskem slovenščina brez ovire rabi pri sodiščih. Naj torej tukaj podamo nekaj resničnih vzgledov slovenščine, kakoršno rabijo naši nemškutarski uradniki.

1. »Vi ste Savo ribali!« Kmet je bil poklican pred sodnika, ki ga osorno ogovori: »Vi ste toženi, da ste Savo ribali.« Kmet debelo pogleda in ne ve, ali je sam norec, ali se je sodniku zmešalo. »Vi ste Savo ribali!« se zadere sodnik še enkrat. Po dolgem pričkanju sta vendar dognala, da je kmet v Savi ribe lovil, pa ga je nekdo tožil, ker ni imel ribištva.

2. »Napravite trg!« Pred sodno dvorano je bilo natlačeno ljudstva. Pride nemškutarski uradnik in se zadere: »Napravite trg!« Vse ga debelo gleda in se mu smeje. On pa se grozi, da jih bo dal zapreti. Hotel je reči: »Napravite prostor!« pa mislil je na nemško: Machen's Platz — in nekje v slovnici je našel, da Platz v slovenskem pomeni tudi trg — in zrezal se je s svojo slovenščino.

3. »Vi ste bili z žandarjem debeli!« K sodniji je bila poklicana poštena županja. Sodnik jo ostro prime, rekoč: »Vi ste bili z žandarjem debeli!« Županja se prestraši in vsa obledi. »Kaj pravite, g. sodnik, tega pač ne! Kaj, če bi to slišal moj mož!« Sodnik še enkrat ponovi: »Vi ste bili z žandarjem debeli!« Žena se začne jokati in rotiti. In kaj je bilo? Enkrat je bila slabe volje in je

## Listek.

### Nehvaležnost se sama kaznuje.

Poslov. F. L.

(Dalje.)

»Na to sem pa res radoveden!«

»Podedoval si!«

»Beži, beži, od koga le?«

»Tako ti pokažem črno na belem. Danes mi je prinesel poštni pot to-le pismo od sodnije. V tem pismu vpraša gosposka, li ne prebiva v tej vasi neki Tomaž Karinger, sin Matije Karinger, ki ima na Dunaju nekega sorodnika z imenom Jakob Karinger.«

»Seveda! Jakob je moj stričnik. Kot majhen fant se je šel na Dunaj učiti in je bil od tega časa samo enkrat doma. Zato tudi nisem nikoli nič slišal o njem. Pravili so mi, da ima v nekem dunajskem predmestju majhno obrt.«

»Ravno tisti! Poslušaj, kaj piše oblast: Jakob Karinger, sedlarski mojster v Hernalzu, rojen v Račni vasi, je pred kratkem umrl ter zapustil vse svoje premoženje v znesku 5000 gld. v oporoki svojim sorodnikom v Račni vasi.«

»Torej je Jakob že umrl. Bog mu daj večni mir in pokoj!«

»Ker si ti edini dedič, podeduješ ti vse njegovo premoženje, ki znaša 5000 gld.«

Stari Karinger mu je ves presenečen odgovoril: »Pet tisoč goldinarjev? Moj Bog, kaj naj začnem s toliko denarjem?«

»Zaradi tega bodi le brez skrbi!« mu odgovori župan. »Mislim, da ga boš prav dobro rabil! Ker mlada s teboj tako ravната, bi bil pač neumen, če bi hranil za njiju denar in bi si ničesar ne privoščil. Lahko si privoščiš, ako ti ne ugaja hrana, katero dobivaš, košček mesa, včasih kak kozarec dobrega vina; kadil boš dober tobak, ne pa tako mešanico kakor dosedaj. Kratkotako, ti boš ta leta, katera ti je Bog prisodil živeti, v miru in brez skrbi preživel. Samo to ti povem, da pač mladima nič ne daš in tudi nič ne poveš, koliko si podedoval! Njiju tudi to nič ne briga!«

Stara prijateljica sta se še nekaj časa pogovarjala o dedščini. Ko je bil potem stari Karinger sam, je še dolgo premišljeval o teh pet tisoč goldinarjih, vendar ni pozabil zvečer izmoliti rožni venec za dušo rajnega stričnika.

Dva tedna pozneje se je peljal stari Karinger z županom v mesto k sodniji. Mlada se nista mogla dosti načuditi, ko sta videla zjutraj starega v praznični obleki stopiti iz svoje sobe. Še bolj sta se čudila, ko se je

peljal z županom na njegovem koleselju iz vasi. Od dedščine se dosedaj nista nič vedela. Posebno je nadlegovala radovednost kmetico. Šla je k županji vprašat, če ve, zakaj in kam sta se odpeljala moža. Toda dobila je odgovor: »Tega pač sama ne vem; mož mi ni nič povedal in se tudi v njegove uradne posle ne vtikam.«

Ne da bi kaj dosegla, je odšla radovedna in hinavska ženska in niti obed ji opoldne ni dišal, tako jo je mučila radovednost. Tekom popoldneva je večkrat letela na prag gledat, če se že pripeljeta moža. Toda še le v temi se je vstavil koleselj pred hišo. Stari Karinger je izstopil in nato mu je podal župan majhno, toda težko leseno skatljo, katero je nesel stari Karinger previdno v svojo sobo.

Mlada gospodinja je celi prizor opazovala skozi okno ter trepetala same radovednosti, kaj je neki v tisti skatli. Cesar ni poprej nikdar storila, danes je šla sama k njemu v sobo ter ga vprašala, ali mu naj prinese večerjo. Pri tem so njene oči švigale sem in tja po sobici, toda skatlje ni nikjer zapazila.

Stari Karinger je takoj uganil, zakaj je prišla k njemu ter se je na tistem smejal.

»Hvala ti«, ji odgovori; »v mestu sem se tako nasjedel pečenke, da sem še sedaj sit.«